
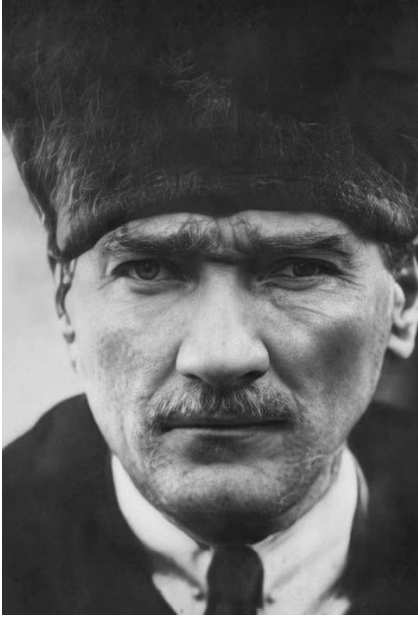

5.SINIF TÜRKÇE DERSİ GÜNLÜK PLAN (7. METİN)

DERS BİLGİSİ	
Dersin Adı	TÜRKÇE
Sınıf	5
Tarih	18-26 Kasım 2024
Yayınevi	MEB
Temanın Adı/Metnin Adı	ATATÜRK'Ü TANIMAK / GAZİ MUSTAFA KEMAL VE SİĞİRTMAÇ MUSTAFA
	TEMA KAVRAMLARI <ul style="list-style-type: none">✓ Atatürk✓ Millî Mücadele✓ Cumhuriyet✓ Kültürel farkındalık✓ Tarih bilinci✓ Millî bilinç✓ Çalışkanlık,✓ Özgürlük,✓ Vatanseverlik,✓ Yardımseverlik,✓ Strateji,✓ Yöntem,✓ Teknik,✓ Hikâye unsurları,✓ Sorumluluk,✓ Bağımsızlık,✓ Tahmin,✓ Geçiş ve bağlantı ifadeleri
Önerilen Süre	(8 ders saati)
Alan Becerileri	Anlama, TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma, , Anlatma, TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma
Okul Temelli Planlama	-
Kavramsal Beceriler	KB2.4. Çözümleme, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB3.3. Eleştirel Düşünme
Eğilimler	E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistemati Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme
PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER	
Sosyal-Duygusal Öğr. Bec.	SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendini Uyarlama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik
Değerler	D14. Saygı, D11. Özgürlük, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik
Okuryazarlık Becerileri	OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı
Disiplinler Arası İlişki	Sosyal Bilgiler
Beceriler Arası İlişki	KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri

Dinleme/izleme

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.D.5.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.D.5.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.4. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.O.5.14. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.5.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme
- T.K.5.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme
- T.K.5.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme
- T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilme
- T.Y.5.20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme
- T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme
- T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için öz bildirim, gelişim çizelgesi, sözcük ilişkilendirme, kavram haritası kullanılır.

Dinleme/izleme, okuma strateji ve yöntem seçimlerini yönetme becerisi için öz bildirim kullanılır. Akıcı ve doğru okuma ölçütlerini içeren gelişim çizelgesi ile öğrencinin akıcı ve doğru okuma gelişimi izlenir ve geri bildirim verilir.

Dinleyeceği/izleyeceği ve okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilmesi için sözcük ilişkilendirme görevi verilir. Dinlediği/izlediği ve okuduğu öyküleyici metinlerden hareketle hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme becerisi için kavram haritası kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için öz bildirim, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, zihin haritası oluşturma, tartışma, cümle/paragraf yazma çalışmaları yapılarak bu çalışmalarda dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılır.

	<p>Konuşma ve yazılarında yöntem ve tekniklere yönelik seçimleri doğru yapabilmesi için öz bildirim görevi kullanılır. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilmesi için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Yazılı üretim ve etkileşimlerinde tahminlerinden yararlanabilmesi için öğrenciye eşleştirme görevi verilir. Öğrencinin konuşmasında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmesi için karşılıklı konuşma (diyalog) görevi kullanılır. Yazısında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini doğru bir biçimde kullanabilmesi için kolaydan zora ilkesiyle öğrenciye önce cümle sonra paragraf yazdırılır. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilmesi için canlandırma görevi verilir.</p> <p>Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktıklarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.</p>
İçerik Çerçevesi	<p>Strateji Yöntem ve Teknik Hikâye Unsurları Geçiş ve Bağlantı İfadeleri Tahmin Akıcı Okuma Metin Yapısı</p>
ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI	
Temel Kabuller	<p>Bu temada öğrencilerin akıcı şekilde okuma, öyküleyici metinlerle ilgili basit çözümler yapma gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.</p>
Ön Değerlendirme Süreci	<p>Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.</p>
Köprü Kurma	<p>Birinci temada kullanılan okuma, dinleme/izleme yöntem ve teknikleri bu temada verilen yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilir.</p> <p>Birinci temada yüzey anlamı belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar, bu temadaki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çalışmalarla ilişkilendirilir.</p> <p>Bu temada öğrenilen strateji, yöntem ve teknikler sonraki temalarda kullanılacak strateji, yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilir.</p>
<p>Öğrenme-Öğretme Uygulamaları</p> <p>Zehra-Rukiye-Sabiha</p>	<p>Derse başlamadan önce öğrencilerin temaya yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (Atatürk'ün sosyal ilişkileri, ilgi alanları, dinlediği müzikler, sevdiği yemekler, sevdiği yazarlar, bildiği diller, giyim tarzı, yaptığı sporlar; doğa, sanat, eğitim ve bilimle ilgili görüş ve uygulamaları ile Millî Mücadele, Cumhuriyet, İstiklâl Marşı) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiyi fark ettirmeye yönelik etkinlikler yaptırılır.</p> <p>Öğrencilere öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır. Öğrencilerin daha önce okudukları,</p>

dinledikleri/izledikleri bir materyaldeki hikâye unsurlarını fark etmelerine yönelik hazırlık çalışmalarına yer verilir.

Metnin özelliğine göre okuma ve dinlemede/izlemede kullanılacak strateji ve yöntemlerin bağımsız (E1.2) ve sistematik (E3.7) bir şekilde seçimi (T.O.5.3, T.D.5.2) ile ilgili aşamalar üzerinde durulur.

Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin okunan, dinlenen/izlenen metnin içeriğine odaklanarak (E3.2) dinlemeleri sağlanır. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir. Sesli ve sessiz okuma çalışmaları yapılırken öğrencilerin akıcı okuma unsurlarını yönetebilmeleri sağlanır (T.O.5.2).

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik T.D.5.1. ve T.O.5.1.deki aşamalar uygulanır.

Okuma ve dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin tema ile ilgili konularda sunulan metinlere yönelik tahminde bulunmaları (T.O.5.4, T.D.5.3) sağlanır.

Okudukları ya da dinledikleri/izledikleri öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye ve çözümlmeye (T.O.5.14, T.D.5.13) yönelik etkinlikler yapılır. Bu etkinlikler yapılırken Atatürk'ün bireysel ve toplumsal yönleri ile Atatürk'ün ülkenin bağımsızlığı için yaptığı fedakârlıkları konu alan metinler üzerinde çalışılır; Atatürk'ün ülkenin bağımsızlığı için yaptığı fedakârlıklar vurgulanır (D11.1). Bu metinlerin içeriğinden hareketle öğrencilerde millî bilinci geliştirecek ve millî kimliğin tanınmasını sağlayacak soru ve etkinlikler yoluyla temayla ilgili vatanseverlik değeri vurgulanır (D19.1, D19.2).

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder (T.O.5.5, T.D.5.4). Temayla ilgili söz varlığı geliştirme etkinliklerinde kelime ve/veya kelime gruplarının görsellerle olan ilişkisi (OB4) ve söz varlığının doğru ve bağlama uygun bir şekilde kullanılmasının iletişim ve kültürel etkileşimdeki önemi (OB5.1, OB5.3) üzerinde durulur. Temanın içeriğine uygun olacak şekilde öğrencilerin sahip oldukları söz varlığını bağımsız ve yaratıcı bir şekilde kullanabilecekleri etkinliklere yer verilir (E1.2).

Okuma veya dinleme/izleme sürecinde; ön bilgiler ile okunanlar, dinlenenler/izlenenler arasında ilişki kurmaları sağlanır. Bu deneyimler, hayatla ilişki kurmayı geliştirecek biçimde olmalıdır.

Okuduklarından, dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle ülkenin gelişimine katkıda bulunanların değerini fark etmesi, bu kişilere vefa göstermesi, kendi kişisel gelişiminde bu kişilerden izler taşımasının önemini hissetmesi sağlanır (D15.2).

Öğrencilerin okuduklarında isim ve fiili ayırt etmeleri sağlanır.

Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir (T.K.5.1, T.Y.5.1). Temaya uygun konularda konuşma etkinlikleri yapılırken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerinin kullanılması (T.K.5.24), öğrencilerin ön bilgilerinden yararlanmaları, önceki söz varlıklarını ve yeni öğrendikleri söz varlıklarını kullanmaları, kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır (**SDB1.1**, **SDB1.3**). Konuşma çalışmalarında konuyla ilgili tahminlere yer verilmesi (T.K.5.11) teşvik edilir.

Tema içeriğine uygun konuşmalar yaparken konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri sağlanır (T.K.5.2). Ayrıca öğrencilerin konuşmalarında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanmaları teşvik edilir (T.K.5.25).

Tema içeriğine uygun konularda yapılacak yazma çalışmalarında yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri (**E3.7**) desteklenir (T.Y.5.2). Ayrıca öyküleyici ve betimleyici paragraf yazma çalışmaları yapılır (T.Y.5.3).

Yazma etkinlikleri yapılırken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmeleri ve konuyla ilgili tahminlerinden yararlanabilmeleri sağlanır (T.Y.5.20, T.Y.5.8). Atatürk'ün bireysel ve toplumsal yönleri konusu çerçevesinde metin üretilirken betimleme paragraflarına ve öyküleyici paragraflara yer verilir.

Yazma çalışmalarında sınıf düzeyine uygun yazım kurallarını (büyük harflerin kullanımı ile ilgili Oyun Dünyası temasında üzerinde durulmayan kurallar) uygular ve noktalama işaretlerini işlevlerine (noktanın tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırma ile saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırma; soru işaretinin soru eki veya sözü içeren cümle veya sözleri belirtme, soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümleleri belirtme; ünlemin duyguları anlatan cümle veya ibareleri ile seslenme, hitap ve uyarı sözlerini belirtme) uygun kullanır (T.Y.5.21).

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır. Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır (T.D.5.25, T.O.5.27, T.K.5.26, T.Y.5.22), (**SDB1.3**).

Üretim Atölyesi

Öğrencilerin temada işlenen konu ve öğrenme çıktılarına uygun afiş, kolaj, sınıf panosu, dijital albüm vb. hazırlamaları sağlanabilir. Bu etkinlikler, öğrencilerin yaratıcılığını ve özgün düşünme becerilerini destekleyecek nitelikte olmalıdır (**E3.3**, **E3.11**). Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanabilir (**D16.3**).

**Kullanılan Eğitim Teknolojileri-
Araç, Gereçler ve Kaynakça**
*** Öğretmen * Öğrenci**

www.tdk.gov.tr <https://sozluk.gov.tr/>

internet siteleri, sözlük, deyimler ve atasözleri sözlüğü, EBA, konu ile ilgili dergi haberleri, gazete kupürleri, videolar...

KEŞİF YOLCULUĞU

Atatürk'ün manevi evlatları kimlerdir?

Ama kendisinin “manevi evladım” dediği çocukları da vardı. Ve o çocuklar onun hayatının neşesi, büyük gurur kaynakları oldular. Bu çocuklardan Abdurrahim ve Zehra'yı (Zühre) Cumhuriyet'ten önce; Sabiha, Afet, Rukiye, Nebile, Ülkü ve Mustafa'yı da Cumhuriyet'ten sonra evlat edinmişti.

Mustafa Kemal, 1893'te, henüz 12 yaşındayken babasını kaybetti. Belki de bu duyguyu bildiği için zor durumda olan çocuklara babalık yaptı ve onların eğitimlerine önem verdi.

Vefatından önce düzenlediği vasiyetnamede, bütün manevi çocuklarına bankadaki payının yıllık gelirinden her ay belirli miktarda para ödenmesini istedi. Buna göre her ay, Afet İnan'a 800, Sabiha Gökçen'e 600, Ülkü Adatepe'ye 200, Rukiye ve Nebile İrdelp'e de 100'er lira ödenecekti. Sabiha'ya bir ev alınması için de gereken para verilecekti. Bu isimler haricinde haklarında çok bilgi olmayan İhsan, Ömer ve Afife isimlerinde de manevi evlatları olduğu söylenir.

KEŞİF YOLCULUĞU

Soru: Atatürk'ün “En büyük savaş, cahilliğe karşı yapılan savaştır.” sözüyle ilgili düşüncelerinizi söyleyiniz. Sizce Atatürk'ün cahillik ile yapılan savaşı “en büyük savaş” olarak ifade etmesinin sebebi ne olabilir?

- **Cevap:** Atatürk'ün “En büyük savaş, cahilliğe karşı yapılan savaştır.” sözü, eğitimin ve bilginin bir toplumun gelişimindeki hayati rolüne işaret eder. Cahillik, toplumların ilerlemesini engelleyen en büyük engellerden biridir. Atatürk, cehaleti ortadan kaldırmadan modernleşmenin ve bağımsızlığın tam anlamıyla sağlanamayacağını biliyordu. Bu nedenle, cahillik ile yapılan savaş, ülkenin geleceği ve kalkınması için en büyük mücadele olarak görmüştür. Eğitim, bu mücadelenin en etkili aracıdır.

Soru: Atatürk'ün eğitime verdiği önem ile ilgili edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

- **Cevap:** Atatürk, eğitimi bir milletin ilerlemesi için en önemli araç olarak görmüştür. Cumhuriyetin kurulmasından sonra eğitimi yaygınlaştırmak ve modernleştirmek için büyük reformlar yapmıştır. Köy Enstitüleri, Millet Mektepleri ve Harf Devrimi gibi adımlar, toplumun her kesimine eğitim imkânı sunmayı amaçlamıştır. Atatürk'e göre eğitim, hem bireylerin gelişimi hem de ülkenin kalkınması için temel bir unsurdur.

METİN OKUNDUK SONRA

Soru: “Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa” adlı metinde ilginizi çeken bir noktayı belirleyiniz ve bunu neden seçtiğinizi açıklayınız. Buna benzer “Atatürk ve çocuk” konulu metinler bulmak amacıyla bir araştırma yapınız. Araştırmanızda kullanabileceğiniz kaynakları ve imkânları belirleyiniz.

Ulaştığınız metinleri ve kaynakları göz önüne aldığınızda araştırma sürecinizi bilgiye ulaşım, konuya ve amaca uygunluk açısından değerlendiriniz.

- **Cevap:** Metinde dikkatimi çeken nokta, Gazi Mustafa Kemal'in Sığırtmaç Mustafa'yla samimi bir şekilde ilgilenmesi ve onun eğitime olan desteğidir. Bu noktayı seçmemin sebebi, Atatürk'ün çocuklara ve eğitime ne kadar büyük bir önem verdiğini göstermesidir. Araştırma için dijital kütüphaneler, belgesel platformları ve resmi arşivler kullanılabilir. Bu kaynaklarla “Atatürk ve çocuk” temalı başka metinlere ulaşılabilir. Bilgiye erişim kolay ve uygun oldu.

Soru: Yararlandığınız kaynakların konuyu anlamınıza katkısını ve ek kaynaklara ihtiyaç duyup duymadığınızı değerlendiriniz.

- **Cevap:** Yararlanılan kaynaklar, konuyu anlamama büyük katkı sağladı. Atatürk'ün çocuklara verdiği değeri daha iyi kavradım. Şu an ek bir kaynağa ihtiyaç duymuyorum çünkü elde ettiğim bilgiler yeterli ve amaca uygun.

Güdüleme

Atatürk ve Çocuklar

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı olarak, geleceği inşa etmenin en önemli yolunun çocuklara yatırım yapmaktan geçtiğine inanıyordu. O, çocukların aydınlık bir geleceğin teminatı olduğunun farkındaydı ve onlara büyük önem verdi.

Atatürk, eğitim reformlarına büyük bir önem vererek, modern ve laik bir eğitim sistemi kurdu. Çocukların eğitime yaptığı bu vurgu, onların donanımlı, bilinçli ve özgüvenli bireyler olarak yetişmesini sağlamayı amaçlıyordu. Atatürk, "Büyük Türk milletinin istikbalini, kendi ellerinde ve kendi kararlarında görecektir." diyerek çocuklara olan inancını ifade etmiştir.

23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışı, Atatürk tarafından çocuklara bayram olarak armağan edilmiştir. Bu tarih, her yıl 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak coşkuyla kutlanmaktadır. Bu bayram, dünyada çocuklara ithaf edilen ilk ve tek bayramdır ve Atatürk'ün çocuklara verdiği değeri simgeler. Atatürk, çocukların sadece iyi birer öğrenci olmalarını değil, aynı zamanda iyi birer insan, vatandaş ve dünya barışının savunucuları olmalarını da istemiştir. Onun çocuklara yönelik bu vizyonu, bugünkü modern Türkiye'nin temel taşlarını oluşturmuştur.

Sonuç olarak, Atatürk'ün çocuklara verdiği önem, geleceğe olan inancının ve sevginin bir yansımasıdır. O, çocukları Türkiye'nin en değerli hazinesi olarak görmüş ve onların mutluluğu ve başarısı için çalışmıştır. Atatürk'ün çocuklara yönelik bu sevgi ve ilgisi, bugün de minnetle ve saygıyla anılmaktadır.

Metinde Geçen Kelimeler ve Kelime Grupları

• Dilek• Sığır• Kıyafet• Kurmay• Çiftlik• Çimen• Sopa	• Sığirtmaç• Şefkat• Adaş• Gariban• Veda• İçi içine sığmamak• Tedavi

Dersin Genel İşlenişi

(GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK VE SİĞİRTMAÇ MUSTAFA)

- "Keşif Yolculuğu" bölümündeki sorular sorulacak.
- Öğrenciler tarafından sessiz bir şekilde metin okunacak.
- Öğretmen, metni sesli bir şekilde okuyacak.
- Anlamını bilmedikleri kelime ve kelime grupları kitabın üzerine işaretlenecek.
- Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin edilecek.
- Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol edilecek.
- Metin öğrenciler tarafından sesli okunacak.
- "Atatürk ve Çocuk" konulu metinler bulunması için öğrenciler görevlendirilecek.
- 1. etkinlik yapılacak. (Metinle ilgili sorular)
- 2. etkinlik yapılacak. (Metinde karşılaşılan problemler)
- 3. etkinlik yapılacak. (Metin karşılaştırma)
- 4. etkinlik yapılacak. (Hikâye unsurları/Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri)
- 5. etkinlik yapılacak. (Diyalog oluşturma)
- 6. etkinlik yapılacak. (Paragraf oluşturma/Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri)
- 7. etkinlik yapılacak. (Ünlem işareti)
- 8. etkinlik yapılacak. (Geçiş ve bağlantı ifadeleri)
- "Öyküleyici paragraf yazma" KSDM uygulaması yapılacak.

Öyküleyici paragraflar veya diğer adıyla olay paragrafları yaşanmış veya hayal ürünü olayların anlatıldığı paragraflardır. Bu paragraflarda olayın kimler tarafından, nerede ve ne zaman yaşandığına yer verilir.

Genellikle bu tür paragraflar tek başlarına kullanılabildikleri gibi birden

fazla olayın yer aldığı masal, hikâye ve romanın içinde de sıkça karşımıza çıkar.

- Verilen örnek paragraf incelenecek.
- Öğretmen “Meclis’in açılışını takip eden günlerde küçük bir çocuğun Mehmet Akif’le tanışması”nı konu alan bir Öyküleyici paragraf yazacak. Öğretmen burada sesli düşünecek. Yazarken nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrencilere öğretecek.
- 4-6 kişilik gruplar oluşturulacak. Öğretmen rehberliğinde “Bir Anadolu kadınının cepheye kağınsıyla mermi taşması”nı konu alan bir paragraf yazılacak. Bu paragrafı sadece grubun lideri kendi kitabına veya defterine yazacak.
- Sonra iki-3 kişilik gruplar oluşturulacak. “Bir öğrencinin Çanakkale şehitlerini anmak için düzenlenen törende okumak için şiir seçmesi”ni konu alan bir paragraf yazılacak. Bu paragrafı herkes kendi kitabına veya defterine yazacak.
- En sonunda herkes 9. etkinliği yapacak.
- 9. etkinlik yapılacak. (Paragraf oluşturma)
- 10. etkinlik yapılacak. (Dinletilen şiirle ilgili soruları cevaplama/Söz sanatları)
- 11. etkinlik yapılacak. (Rol kartlarından hareketle karşılıklı konuşma)
- “Bu Görev Bizim” bölümü öğrencilere ödev olarak verilecek. (Atatürk Orman Çiftliği hakkında araştırma yapınız. Araştırmalarınızla ilgili bulduğunuz bilgi, belge ve görselleri sınıfa getiriniz.)

Dersin İşlenişiyile İlgili Etkinliklerle İlgili Notlar ve Açıklamalar

Ülkü Doğançay

Ülkü'nün annesi Selanikli Vasfiye Hanım, Zübeyde Hanım tarafından evlatlık olarak alınıp büyütülmüştü. Zübeyde Hanım ölünce Makbule Hanım'ın yanında kaldı. Kocası ölen Vasfiye Hanım, Atatürk'ten yardım istedi. Bir süre sonra da Atatürk Orman Çiftliği istasyon şefi Tahsin Çukuroğlu ile evlendi. Vasfiye Hanım'ın 1932'de doğan çocuğuna Atatürk, "Ülkü"

1. ETKİNLİK

Soru: Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

Soru: Mustafa neden sığırtmaçlık yapmaktadır?

Cevap: Çünkü Mustafa, çok fakir bir ailenin çocuğuydu, bunun için dağlarda sığırtmaçlık yaparak ailesinin bütçesine katkıda bulunması gerekiyordu.

Soru: Mustafa, uzaktaki atlıları fark edince şüpheyle “Neler oluyor?” diye mırıldanmıştır. Ardından şüphesinin yersiz olduğunu anlamıştır. Bunun sebebi nedir?

Cevap: Çünkü hepsi iyi giyimliydi ve önemli insanlara benziyordu.

Soru: Gazi Mustafa Kemal, neden Sığırtmaç Mustafa'nın hasta olabileceğini düşünmektedir?

Cevap: Gazi Mustafa Kemal, Sığırtmaç Mustafa'nın sararmış benzi ve şiş karnından dolayı hasta olabileceğini düşünmektedir.

Soru: Gazi Mustafa Kemal'in kalbinde çocukların apayrı bir yerinin olmasının sebebi nedir?

Cevap: Çünkü çocuklar Atatürk'e göre Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğiydi. Ülkemizin geleceğinin parlak olması için tüm çocukların çok iyi yetiştirilip topluma kazandırılması gerektiğini düşünüyordu.

Soru: Gazi Mustafa Kemal'in çiftliğe giden yolu kaybetmesine rağmen

Sığırtmaç Mustafa ile karşılaşmasına sevinmesinin sebebi ne olabilir?

- **Cevap:** Gazi Mustafa Kemal'in çiftliğe giden yolu kaybetmesine rağmen Sığırtmaç Mustafa ile karşılaşmasına sevinmesinin sebebi onun konuşmasını, davranışını ve samimiyetini çok beğenmesidir.

adını verdi. Son günlerine kadar yanından ayırmadığı Ülkü'yü, yurt gezilerine götürmüş ve yanından ayırmamıştı. Türkiye, Atatürk'ü kaybettiğinde Ülkü henüz 5 yaşlarındaydı.

Sığırtmaç Mustafa

Atatürk'ün Yalova'da tanıyıp evlatlık aldığı fakir bir çocuktur. Ailesi Bulgar göçmeniydi. 1929'da sığır güttüğü bir sırada Gazi Paşa ile tanıştı. Beslenmesi, bakımı iyi değildi. Hastaydı. Okuma isteğiyle dolu bir çocuktur. Bu durumu gören Gazi Paşa, Mustafa'yı Şişli Çocuk Hastanesi'ne tedavi olması için gönderdi. Sonra Beşiktaş'ta ilkokula yazdırdı. Mustafa, Atatürk'ün himayesinde ilkokulu, ortaokulu, askeri liseyi, Harbiye'yi bitirdi. Bir zamanların sığır çobanıyken okuyup subay olmuştu. Emekli olduktan sonra Yalova'ya yerleşen Sığırtmaç Mustafa, 15 Ocak 1987'de vefat etti.

Soru: Sığırtmaç Mustafa'nın Gazi Mustafa Kemal'in yanına giderken bayramlıklarını giymesinin sebebi ne olabilir?

- **Cevap:** Mustafa için Atatürk'ün huzuruna çıkmak çok önemli bir olaydır, buna çok sevinmiştir hatta bu, onun için bir bayram gibidir. Bunun için bayramlıklarını giymiş olabilir.

2. ETKİNLİK

Soru: Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa" metninde Sığırtmaç Mustafa'nın karşılaştığı problemler nelerdir? Yazınız.

- **Cevap:** Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa" metninde Sığırtmaç Mustafa'nın karşılaştığı problemler, ailesinin fakirliğinden dolayı okula gidememesi, sığırları otlatmak zorunda olması ve iyi beslenememesinden dolayı hastalığa yakalanmasıdır.

Soru: Yazdığınız problemlerin oluşma sebeplerini özetleyiniz.

- **Cevap:** Bu problemlerin yaşanma sebebi, Mustafa'nın ailesinin maddi durumunun iyi olmamasıdır.

Soru: Belirlediğiniz problemlerin çözümüne ilişkin önerilerinizi yazınız.

- **Cevap:** Bu soruna karşı fakir aileler devlet tarafından desteklenebilir, devlet eliyle işe alınabilirler, tarım ve hayvancılık konusunda desteklenebilirler. Ayrıca il/ilçe merkezlerine uzak yerlere yatılı okullar yapılabilir.

Soru: Önerileriniz arasından problemin çözümüne katkıda bulunacak en uygun çözümü belirleyiniz. Bu çözümün problemin çözümüne olan katkısını değerlendiriniz.

- **Cevap:** Bence en uygun çözüm, ailelerin tarım ve hayvancılık konusunda desteklenmesidir. Çünkü bu şekilde yardım edilen kişiler de hem hazırda çalışmamış olurlar hem de bildikleri işi yapmaya devam ederler.

3. ETKİNLİK

Soru: "Ya İstiklal ya Ölüm" ve "Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa" metinlerinin ortak kahramanı kimdir?

- **Cevap:** "Ya İstiklal ya Ölüm" ve "Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa" metinlerinin ortak kahramanı Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Soru: İki metinde ortak olan kahramanın benzer yönlerini (dış görünüş, kişilik vb.) listeleyiniz.

- **Cevap:** Atatürk her iki metinde de iyi giyimlidir, takım elbise giymektedir. İkisinde de vatanını, milletini seven bir kişidir.

Soru: İki metinde ortak olan kahramanın farklı yönlerini (dış görünüş, kişilik vb.) listeleyiniz.

- **Cevap:** "Atatürk Ya İstiklal ya Ölüm" adlı metinde daha gençtir, "Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa" metni, diğer metinden 9 yıl sonrasında geçmiştir ve Atatürk biraz yaşlanmıştır.

4. ETKİNLİK

Okuduğunuz metnin unsurlarını aşağıdaki ilgili yerlere yazınız.

Cevap:

Kişiler: Atatürk, Sığırtmaç Mustafa, Atatürk'ün kurmayları

Yer: Yalova'da Mustafa'nın hayvanları otlatığı dağ, Çiftlik, Şişli Himaye-i Etfal Hastanesi

Zaman: 1929 yılı Eylül ayı

Olay: Atatürk ve beraberindekilerin yolu kaybedip Sığırtmaç Mustafa'yla karşılaşması, Atatürk'ün çocukla sohbet etmesi, çocuğu çiftliğe çağırması, çocuğun tedavi olup okula gitmesi, teğmen olması

Soru: Aşağıda giriş bölümü verilen okuduğunuz metnin olay örgüsünü tamamlayınız.

Gazi Mustafa Kemal, bir gün Yalova'da küçük Mustafa'nın yaşadığı köyün yakınlarında kaybolur.

Cevap:

2. Atatürk ve yanındakilerin Sığırtmaç Mustafa ile karşılaşır ve ona çiftliğe giden yolu sorarlar.

3. Mustafa yolu tarif eder, Atatürk Mustafa'yla sohbet eder.

4. Atatürk Mustafa'yı sever ve ona para vermek ister. Mustafa da Atatürk'e ceviz verir. Atatürk ve yanındakiler çiftliğe gider.

5. Atatürk'ün aklı Mustafa'da kalır. Onu çiftliğe getirtir, ailesinin de onayıyla Mustafa'yı tedavi ettirir. Mustafa iyileşir, okula başlar, son olarak Kara Harp Okulunu bitirip teğmen olur.

5. ETKİNLİK

Metinden hareketle Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa'nın on yıl sonra karşılaştığını hayal ederek aralarında geçen konuşmanın nasıl olabileceğini yazınız.

Cevap:

— Mustafa nasılsın oğlum?

— Sağ olun Paşa'm, siz nasılsınız?

— Ben de iyiyim Mustafa, eksik olma.

— Estağfirullah Paşa'm.

— Evlenmişsin, iki oğlun var diye duydum.

— Evet Paşa'm, sayenizde. Benim için yaptıklarınız için size minnettarım. Size nasıl teşekkür ederim bilemiyorum.

— Sen bu çocukları da kendin gibi vatan yolunda çalışacak gençler olarak yetiştir, bu bana yeter oğlum.

Başüstüne Paşa'm!

Soru: Gazi Mustafa Kemal'in "Bugünün küçükleri yarının büyükleridir." gibi çocuklar ve gençlerle ilgili sözleri vardır. Yukarıdaki yazının sonunda siz de bir söz söyleyecek olsaydınız ne söylediniz? Aşağıya yazınız.

- **Cevap:** Çocuklarımız genç Cumhuriyet'in parlak geleceğinin teminatıdır.

6. ETKİNLİK

Gazi Mustafa Kemal ve Sığırtmaç Mustafa" metninden hareketle aşağıda karışık olarak verilen cümleleri metindeki oluş sırasına göre görseldeki uygun yerlere yerleştiriniz.

- **Cevap:** b, c, a şeklinde olmalıdır.

a. Gazi Mustafa Kemal'in sağladığı destekle büyüyen Sığırtmaç Mustafa'nın yıllar sonra asker olması

b. Gazi Mustafa Kemal'le Mustafa'nın karşılaşması

c. Gazi Mustafa Kemal'in Sığırtmaç Mustafa'yı tedavi ettirmesi, onun eğitimini üstlenmesi

1. b 2. c 3. a

b. Metnin içeriği ile ilgili bilgiler doğruysa yay ayrıçlarının içine (D), yanlışsa (Y) yazınız.

Serim	Sığırtmaç Mustafa tanıtılmıştır. (D)
	Gazi Mustafa Kemal'le tanışması anlatılmıştır. (D)
Düğüm	Mustafa'nın en büyük dileğinin ne olduğu anlatılmıştır. (Y)
	Gazi Mustafa Kemal'le tanışması anlatılmıştır. (Y)
Çözüm	Sığırtmaç Mustafa'nın parayı nasıl aldığı anlatılmıştır. (Y)
	Sığırtmaç Mustafa'nın tedavi olup iyileşmesi anlatılmıştır. (D)

7. ETKİNLİK

Aşağıda ünlem işaretinin bazı kullanım özelliklerini ile bu kurallara ait cümleler verilmiştir. Bu cümlelerdeki ünlem işaretinin hangi özelliği karşılayacak şekilde kullanıldığını belirleyiniz. Kural numarasını örnekteki gibi yazınız.

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur.

2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

Cevap:

1 Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur.

2 Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

② Ey Türk gencil Bu vatan sana emanet. ① Sakın ha! Kimse bayrağıma el sürmesin.

① Yaşasın! Cumhuriyet ilan edildi. ② Yiğitler! Hiç durmadan güneye doğru ilerleyin.

8. ETKİNLİK

Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun olan geçiş ve bağlantı ifadelerini yazınız.

ancak-fakat-rağmen-bununla birlikte-öte yandan

Cevap:

Millî Mücadele, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini simgeleyen destansı bir dönemdi. İşgalci devletler asker ve silah bakımından üstün durumdaydı **ancak** Türk milleti onlarda olmayan bir güce, birlik ve dayanışma ruhuna sahipti. Onca zorluğa **rağmen** milletin birliği, azim ve kararlılığı başarıyı getirmeye yetecek düzeydeydi. **Bununla birlikte** milletin onlara rehberlik edecek bir lidere ihtiyaç duyduğu da açıktı. Tam da bu koşullar altında Atatürk'ün Samsun'da yaktığı meşale milletin kalbindeki vatan sevgisini ve bağımsızlık arzusunu ateşlemeye yetti. Böylece tarihe altın harflerle kazınan gerçek bir destan yazıldı. **Öte yandan** kazanılan sadece askerî bir zaferdi ve tam anlamıyla bağımsız bir ülke kurmak için bundan çok daha fazlasına ihtiyaç vardı. Evet, yapılacakların listesi uzundu **fakat** bu milletin çocuklarında ecdadına yakışır bir ülke kuracak güç fazlasıyla vardı.

Soru: Yukarıdaki geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanacağınız birer cümle yazınız.

• **Cevap:**

Geçiş ve bağlantı ifadeleri:

- Kardeşim de gelecekti **ama** annem izin vermedi.
- Çok istememe **rağmen** geziye katılamadım.
- Dersleri gayet iyiydi **öte yandan** fen lisesi kazanmak için daha fazla çalışması gerekiyordu.
- Hafta sonu çok yağmur yağmıştı **bununla birlikte** tarlayı sürmek için daha fazlasına ihtiyaç vardı.
- Çok gayret etmeliydi **ancak** onda bundan daha fazla bir azim vardı.

Soru: Geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlatıma olan katkısını yazınız.

- **Cevap:** Geçiş ve bağlantı ifadeleri, bir metinde düşünceler, olaylar ya da bilgiler arasında bağ kurarak anlatımın akıcılığını ve anlam bütünlüğünü sağlamaya yardımcı olur. Bu ifadeler, yazının daha anlaşılır ve tutarlı olmasını sağlar. Bu ifadeler cümleye zıtlık, karşılaştırma, özetleme, ekleme, örnekleme, vurgulama, sonuç bildirme gibi anlamlar katar.

Öyküleyici paragraflar veya diğer adıyla olay paragrafları yaşanmış veya hayal ürünü olayların anlatıldığı paragraflardır. Bu paragraflarda olayın kimler tarafından nerede ve ne zaman yaşandığına yer verilir Genellikle bu tür paragraflar tek başlarına kullanılabildikleri gibi birden fazla olayın yer aldığı masal, hikâye ve romanların içinde de sıkça karşımıza çıkar.

Haydi başlayalım!

Soru: Önce aşağıdaki paragraf örneğini inceleyelim, paragraftaki renklendirmenin neye göre yapıldığını belirlemeye çalışalım. Sonra da öyküleyici paragraf yazmayı uygulayarak öğrenelim.

Yörük Musa kendisine verilen istihbarat görevini yerine getirmek üzere yola çıktığında ikinci vaktiydi. Kısa boyunun ve yıllardır süren savaşlar yüzünden zayıf kalan bedeninin düşman tarafından fark edilmeyeceği düşünülerek bu görev ona verilmişti. Hava kararmadan düşman siperlerine olabildiğince yaklaşacaktı. Gece yarısından sonra da siperlere sızıp düşmanın ne kadar silahı ve askeri olduğunu öğrenecekti. Musa önce düşman karargâhı ile kendileri arasında bulunan tepeyi aştı. Sık ağaçlar saklanmasına yardım etti. Tepenin eteklerine kadar inip düşman ordusuna oldukça yakın bir mağaranın girişine saklandı. Vakit gece yarısını geçerken düşman askerlerinin çoğunun uykuya daldığını fark etti. Yerinden ayrılp yavaş hareketlerle sızdı. Birkaç saat boyunca çadırların arasında dikkatli bir şekilde gizlenerek dolaştı. Komutanının istediği tüm bilgileri topladığında havanın aydınlanmasına çok az kalmıştı. Artık oradan ayrılması gerektiğinin farkındaydı. Aynı şekilde dikkat ederek karargâhtan ayrılıyordu ki bir anda nöbetçi subaylardan biriyle burun buruna geldi. Tam silahına uzanacakken subayın “Merhaba asker!” dediğini duydu. Düşman askeri Musa’yı fark etmemişti. Musa hemen esas duruşa geçti ve subay yanından geçip gitti. Musa kalbinin atışlarını yavaşlatmak istercesine derin derin birkaç nefes aldıktan sonra geldiği gibi sık ağaçların arasında kayboldu. Komutanının yanına ulaştığında yüzünden, yorgunluğundan daha çok verilen görevi yerine getirmenin gururu okunuyordu.

- **Cevap:** Renklendirilmiş bölümler paragraftaki kişi, yer ve zamanı belirtmektedir.

Öğretmenimiz şimdi “Meclisin açılışını takip eden günlerde küçük bir çocuğun Mehmet Âkif le tanışmasını konu alan bir öyküleyici paragraf yazacak. Paragrafını planlarken, taslağını yazarken, yazdığı paragrafı gözden geçirip düzenlerken ve paylaşmak üzere hazırlarken sesli düşünecek. Nelere dikkat etmemiz gerektiğini bize öğretecek. Öğretmenimizi izlerken aşağıdaki sorulara odaklanalım.

Soru: Öğretmenimiz olay, yer, zaman, şahıs/varlık kadrosunu planlarken nelere dikkat etti, planlama sırasında neler söyledi?

- **Cevap:** Öğretmenimiz olay, yer, zaman, şahıs/varlık kadrosunu planlarken bunların birbirleriyle uyumlu olmasına, hayatın akışına uygun gelmeyen bir durumun ortaya çıkmamasına dikkat etti. Bizi de bu konuda uyardı.

Soru: Taslağını yazarken bu unsurları nasıl bir araya getirdi? Bu sırada nelere dikkat ettiğini söyledi?

- **Cevap:** Taslağını yazarken bu unsurları olay örgüsünü ortaya çıkaracak şekilde bir araya getirdi. Bu sırada olay örgüsünü sağlam kurgulamanın bir metin çok önemli olduğunu, buna dikkat ettiğini söyledi.

Soru: Öğretmenimiz paragrafını gözden geçirip düzenlerken nelere odaklandı, neler söyledi ve yazısını paylaşmak üzere nasıl hazırladı?

- **Cevap:** Öğretmenimiz paragrafını gözden geçirip düzenlerken yazım ve noktalamaya, kelimeleri doğru anlamlarıyla kullanmaya odaklandı. Metinde mümkün oldukça Türkçe sözcükleri kullanmak gerektiğini söyledi. Yazısının paragraf düzenini, boşluklarını belirlediği düzene uyarak paylaştı.

Biz Uyguluyoruz

Soru: 4-6 kişilik gruplar oluşturalım ve öğretmenimizin rehberliğinde “Bir Anadolu kadınının cepheye kağnısıyla mermi taşımaması konu alan bir paragrafı planlayıp taslağımızı yazalım. Ardından metnimizi gözden geçirip düzenleyelim ve sınıf panosunda paylaşalım. Çalışmamızı yaparken aşağıdakilere dikkat edelim.

Öğretmenimiz, bize kendi uygulamasındaki sıraya uygun olarak adım adım ne yapacağımızı söyledikten sonra biz de bunları uygulayalım.

Grup olarak çalışırken önce birlikte düşünüp tartışalım, ortak bir karara varalım; sonra kararımızı görselden hareketle tasarladığımız ortak çalışma kâğıdımıza aktaralım. İhtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım alalım. Öğretmenimiz biz çalışırken bir eksiklik fark ederse onun uyarılarını dikkate alalım.

- **Cevap:**

Planımız

Kişiler: Asiye Ana, Asiye Ana'nın oğlu Mehmet, Ali Paşa, askerler

Yer: Uşak, Dumlupınar

Zaman: Kurtuluş savaşı yılları (1922)

Olay akışı: Kurtuluş savaşı yıllarında, ordumuz Afyon üzerinden Uşak'a doğru gelip Yunan birliklerini etkisiz hâle getirecektir ama cephanesi sorunu vardır. Asiye ana, zorlu kış şartlarında oğlu Mehmet'le birlikte cephaneyi kağnılarla ordumuza ulaştırır.

Taslak metnimiz: Yıl 1922. Savaşın en şiddetli zamanları. Sadece savaşın değil kışın da en zor zamanları. Ama yapılması gereken çok önemli bir iş vardır. Dumlupınar'daki Mehmetçiklere cephanesi ulaştırmak. Bunun için Uşaklı Vatan sevdalısı Asiye Ana ve oğlu Mehmet gönüllü olur. O dönemde Uşak da Yunan işgali altındadır. Uşaklı analar, dokuma tezgâhı görüntüsü altında ordumuz için gece gündüz mermi, tüfek, tabanca üretmektedir. Düşmanı Uşak'tan çıkarmak için Dumlupınar'da bekleyen askerlerimize cephanesi gitmesi gerekmektedir.

Asiye Ana ve oğlu düşmana gözükmemek için gece karanlığında yola çıktı. Ana yollardan değil, düşmana görünmemek için dağ yollarından gidiyorlardı. Uşak'tan yola çıktıklarında hava soğuk ama sakindi. Banaz'ı geçip Dumlupınar rampasına geldiklerinde ise bir anda tipi başladı. Göz gözü görmüyordu. Rampa da çok zorluydu. Asiye Ana hayvanlarına yalvarıyordu. "Haydi benim aslanlarım göreyim sizi, ha gayret, şurayı da aştık mı Dumlupınar'dayız." diyordu. Öküzler de var güçleriyle tepeyi tırmanmaya çalışıyorlardı. Nihayet yol düzlenmişti. Karargâha geldiklerinde askerler kardan bembeyaz olmuş iki vatan evladı gördüler, onları hemen çadıra alıp ısıttılar. Komutan Ali Paşa, Asiye Ana'nın elini öptü; Mehmet'in de gözlerini. Askerler hep bir ağızdan bağırdı: Vatan size minnettar!

Yine Uyguluyoruz

Soru: Şimdi daha küçük, 2-3 kişilik, gruplar oluşturalım ve aşağıdaki gibi bir çalışma kâğıdı tasarlayalım. "Bir öğrencinin Çanakkale şehitlerini anmak için düzenlenen törende okumak için şiir seçmesini konu alan bir paragrafı planlayıp taslağımızı yazalım. Ardından metnimizi gözden geçirip düzenleyelim ve düzenlenmiş hâlini arkadaşlarımıza okumak üzere defterimize yazalım. Çalışmamızı yaparken aşağıdakilere dikkat edelim.

Önceki uygulamalardaki sırayı takip ederek (planlama, taslak yazma, gözden geçirme, paylaşma) paragrafımızı yazalım.

Öğretmenimiz gerekmedikçe bize müdahalede bulunmayacak ama ihtiyaç duyarsak öğretmenimizden yardım isteyelim.

Paragraf yazma sürecinde grup arkadaşlarımızla konuşup tartışalım ama bu kez her birimiz kendi kitabımızdaki alanı ve defterlerimizi kullanalım.

- **Cevap:**

Planımız

Kişiler: Yavuz, Ali öğretmen, Yavuz'un annesi ve babası

Yer: Okul, Yavuz'un evi

Zaman: Mart ayı

Olay akışı: Öğretmen, Çanakkale Şehitlerini Anma Töreni'nde şiir okuması için Yavuz'u seçer. Şiir seçimini Yavuz'a bırakır. Yavuz çok kararsız kalır ve bu konuyu evde anne ve babasıyla çözmeye karar verir.

Taslak metnimiz:

Yavuz'un Tatlı Telaşı

Zil çalmıştı ve herkes aceleyle sınıftan çıkmaya çalışıyordu. Ali öğretmen son anda bir şey hatırlamanın telaşıyla "Durun, durun! Bir şey söyleyeceğim." diye bağırdı. Bir an önce eve gitme derdinde olan çocuklar bundan pek hoşlanmasa da durdular. Ali öğretmen "Çocuklar biliyorsunuz, 18 Mart'ta Çanakkale

Şehitlerini Anma Töreni yapılacak. Bu sene bu törendeki şiiri sınıfımızdan bir arkadaşımız okuyacak.” deyip Yavuz’u işaret etti.

SIRA SENDE

Soru: Artık “öyküleyici paragraf yazma” stratejisini öğrendik. “Yazalım” etkinliğinde öğrendiğimiz bu stratejiyi uygulayalım.

Cevap: Öğrendiğimiz bu stratejiyi uygulayabilirsiniz.

9. ETKİNLİK

Oğlu Hüseyin’den Emine Ana’ya Mektuplar” metninin işlenişinde yer alan 10. etkinlikte yazdığınız serim bölümünü okuyunuz.

Soru: Aşağıda verilen yönergelerden hareketle düğüm bölümünü yazınız.

Düğüm bölümünü yazarken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

Serim bölümüne uygun olarak olayları kurgulayınız.

Olay örgüsünü oluştururken merak unsuru oluşturmaya özen gösteriniz.

Yazınızda yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini tercih ediniz.

Geçiş ve bağlantı ifadelerini (ancak, fakat, rağmen, bununla birlikte, öte yandan vb.) kullanınız.

Kişiler: Öğretmen, tur rehberi, Ali, Zehra, Yaprak, Can, Mehmet, Emine ve diğer öğrenciler

Yer: Otobüs, Anıtkabir

Zaman: 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı öncesi

Olaylar: Öğrencilerin otobüsle zorlu bir yolculuk yaparak Ankara’ya ulaşmaları, Aslanlı Yol’dan Anıtkabir’e yürümeleri, askerlerin nöbet değişim törenini izlemeleri, Atatürk mozolesini ziyaret etmeleri, tur rehberiyle müzeleri gezmeleri, Can ile Mehmet’in başka bir gezi grubuna karışıp kaybolmaları

Cevap:

SERİM BÖLÜMÜ

ANITKABİR MACERASI

Sınıf arkadaşı olan Ali ve Zehra o gün çok mutluydular. Çünkü öğretmenleri sınıfta okul olarak 29 Ekim Cumhuriyet öncesinde Anıtkabir’e öğrenciler ve aileleriyle bir gezi düzenleneceğini söylemişti. Ali ve Zehra, bu geziye aileleriyle katılmak istiyordu. Başvuru belgelerini alıp eve gittiler. Ali’nin babası Doktor Alper Bey de buna sevinmişti çünkü ne zamandır Anıtkabir’e gitmek istiyordu. Hemen belgeleri doldurdular.

Bu arada Zehra da eve gitmiş ve geziyi ailesine anlatmıştı. Buna en çok sevinen Zehra'nın ninesi Ayşe Nine olmuştu çünkü daha önce Anıtkabir'e hiç gitmemişti. Onlar da belgeleri doldurdular.

Otobüs gece 02.00'de okulun önünden hareket edecekti. Ali ve Zehra da diğer öğrenciler gibi saat 01.30'da okulun önünde oldular. Otobüse binip hareket saatini beklemeye başladılar.

Düğüm bölümü: Otobüsümüz saat 02.00'de hareket etti. Biraz gittikten sonra çok şiddetli bir yağmur başladı. Zor bir yolculuk oluyordu. Ancak buna rağmen kimse moralini bozmadı çünkü varılacak yer çok değerli bir yerdi. Herkes Ata'sına kavuşacaktı. Bununla birlikte bir süre sonra otobüsünün lastiklerinden biri patladı. Şoför ve muavin yaklaşık yarım saat uğraşıp yedek lastiği taktılar.

Otobüsümüz sabah karşı Anıtkabir' vardı. Biz Ali, Zehra, Yaprak, Can, Mehmet ve Emine ile bir grup oluşturduk. Birbirimize yakın yürüyorduk. Öğretmenimiz bizi Aslanlı Yol'dan Anıtkabir'e götürdü. Askerlerin büyük bir disiplin ve uyum içinde nöbet değişimlerini seyrettik. Atatürk mozolesini ziyaret ettiğimizde çok duygulanmıştım. Oradan tur rehberimizle müzeleri ziyaret edip otobüse doğru yürümeye başladık ama o da ne? Öğretmenimizin onca uyarısına rağmen Can ve Mehmet yoktu. Çok korkup telaşlandık. Öğretmenimiz bize rehberimizle beklememizi söyleyip yanımızdan ayrıldı. Bazı arkadaşlarımız, Can ve Mehmet kaybolduğu için ağlamaya başladılar, biz de onları teselli etmeye çalışıp, öğretmenimizin onları mutlaka bulacağını söyledik. Bir süre sonra öğretmenimiz bir yanında can bir yanında Mehmet ile birlikte yanımıza geldi. Can ve Mehmet hem korkmuşlardı hem de mahcuptular. Meğerse bizimkiler müze dönüşünde başka bir öğrenci grubuna karışmışlar. Can'la Mehmet öğretmenimizden ve bizden özür dilediler. Otobüsteki yerlerimizi alıp, pek çok güzel anı ile birlikte Anıtkabir'den ayrıldık.

Soru: Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

Cevap: Öğretmenimin uyarısıyla metnimi daha küçük paragraflara bölmem gerektiğini anladım.

10. ETKİNLİK

Soru: Karekodu okutarak şiiri dikkatlice dinleyiniz.

Soru: Dinlediğiniz şiir, Millî Mücadele'deki hangi olayı anlatmaktadır?

Cevap: Atatürk'ün Samsun'a gelişi anlatılmaktadır.

Soru: Atatürk'ün Samsun'dan sonraki durağı neresi olmuştur?

Cevap: Atatürk'ün Samsun'dan sonraki durağı Erzurum olmuştur.

Soru: Geminin gelmesiyle kayıklar, takalar, tayfalar neden selam durmuş olabilir?

Cevap: Atatürk'ün gelişinden duyulan mutluluktan dolayı selam durmuş olabilir.

Soru: Dinlediğiniz şiirden alınan aşağıdaki bölümlerle ilgili soruların cevaplarını yazınız.

Soru: Bir gemi yanaştı Samsun'a sabaha karşı Selam durdu kayığı, çaparı, takası, Selam durdu tayfası. Şiirin bu bölümünde insana ait olan hangi özellik cansız bir varlığa verilmiştir? Bu söz sanatı hangisidir?

Cevap: Bu söz sanatı kişileştirmedir.

Soru: Bir duman tüterdi bu geminin bacasından bir duman Duman değildi bu Memleketin uçup giden kaygılarıydı. Geminin bacasından tüten dumanla ne arasında ilişki kurulmuştur? Bu söz sanatı nedir?

Cevap: Geminin bacasından tüten dumanla memleketin uçup giden kaygıları arasında bir ilişki kurulmuştur. Bu söz sanatı benzetmedir.

Soru: Şairin şiirde söz sanatlarını kullanması şiiri nasıl etkilemiştir?

Cevap: Şair, söz sanatlarını kullanarak söylemek istediğini daha etkili ve daha güzel bir şekilde ifade etmiştir.

11. ETKİNLİK

Soru: Aşağıdaki rol kartlarını okuyunuz. Yönergelerde belirtilen aşamaları dikkate alarak karşılıklı bir konuşma kurgulayınız. Zihninizde kurguladığınız karşılıklı konuşmayı sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.

Mustafa Kemal Atatürk, 38 Yaşında Vatanın geleceğini kurtarmak için Bandırma Vapuru ile Samsun'a doğru yola çıktınız. Zorlu bir yolculuktan sonra Samsun'a vardınız. Samsun'da büyük bir kalabalık sizi coşkuyla karşıladı. Kalabalığın içinden sıyrılarak yanınıza gelen 11 yaşında bir çocuk size asker selamı verip kendini tanıttı. Ordunuza katılmak istediğini söyledi. Çocuğun bu davranışı sizi çok etkiledi. Aranızda nasıl bir diyalog gelişir?

Mehmet, 11 yaşında Vatanın geleceğini kurtarmak için Bandırma Vapuru ile Samsun'a gelen Mustafa Kemal'i karşılayan kalabalıktaki bir çocuksunuz. Siz de asker olup vatanınızı savunmak istiyorsunuz. Kalabalığın içinden sıyrılarak Mustafa Kemal'in yanına geldiniz. Asker selamı vererek kendinizi tanıttınız ve orduya katılmak istediğinizi söylediniz. Aranızda nasıl bir diyalog gelişir?

- Bir arkadaşınızla grup oluşturunuz.
- Yukarıdaki rol kartlarından birini seçiniz.
- "Atatürk Kurtuluş Savaşında" şiirinin içeriğini dikkate alarak konuşmanızı öğretmeninizin verdiği kısa sürede kurgulayınız.
- Seçtiğiniz rolün kimliğine bürününüz.
- Vatan sevgisi, birlik ve beraberlik, bağımsızlık, kararlılık gibi temel değerlere vurgu yapınız.
- Duygu ve düşüncelerinizi ifade ederek konuşmayı sonlandırınız.
- **Cevap:**

ROL KARTINI SEÇTİK

— Paşa'm Paşa'm! Samsun'a hoş geldiniz.

— Hoş bulduk yavrucuğum, bir şey mi diyeceksin?

— Evet Paşa'm, izniniz olursa tabii.

— Söyle bakalım, nedir isteğin?

—Paşa'm benim iki ağabeyim Dünya Savaşı'nda şehit oldu. Ben de asker olup vatani savunmak istiyorum.

—Yavrucuğum senin yaşın kaç, sen daha çok küçüksün.

—Paşa'm yaşı 11 ama evvelallah çok güzel nişan alır, mermi atarım.

—Evladım, asker olup vatan savunmasına katılmayı istemeyi çok takdir ediyorum. Ama senin biraz daha büyümen lazım, senin şimdi çok çalışman, köyde evde annene yardım etmen ve okuma-yazmayı öğrenmen lazım. Bunları yaparsan sen de vatan savunmasının bir neferi olursun.

—Tamam Paşa'm söz veriyorum. Ama sizde bana söz verin, yaşı 15 olunca ben de asker olacağım.

—Tamam evladım, 15 yaşına gelince orduya alınacaksınız.

—Sağ ol Paşa'm!

—Sen de sağ ol yiğit Anadolu'nun yiğit evladı.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

*Atatürk'ün insani yönlerine yönelik araştırma yapılması ve edinilen bilgilerin dijital içerik hâline getirilip sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

*Bulunulan yerdeki -varsa- "Atatürk Müze Evleri ve Köşkları", "Çanakkale Zaferi", "Millî Mücadele" ve "Cumhuriyet"e ilişkin müzeler ya da konuya ilişkin sanal müzeler gezilir. Bu geziler neticesinde elde edilen bilgilerle daha evvel okunan kaynaklardan edinilen bilgilerin eleştirel bir bakış açısıyla karşılaştırdığı bir değerlendirme yazısı yazılması istenir.

	<p>*Atatürk'ün yazdığı kitapların görsellerinden oluşan bir duvar panosu hazırlanarak "Gençliğe Hitabe bu kitaplardan hangisindedir?" gibi araştırmaya yönelik merak uyandırıcı sorularla kitaplar hakkında araştırma yapılması ve Gençliğe Hitabe'nin bulunduğu Nutuk adlı eserin sınıf kütüphanesine dâhil edilmesi istenir.</p> <p>*Öğrencilerden temada işlenen konuya yönelik, dijital hikâyeleme aşamalarına göre özgün öyküler yazmaları, yazdıkları öyküyü senaryolaştırarak canlandırmaları istenir.</p>
Destekleme	<p>*Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.</p> <p>*Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.</p> <p>*Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "Millî Mücadele" ile ilişkili kavramlar görsel işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.</p> <p>*Tema kapsamındaki öğrenme çıktıklarına yönelik çalışmalar yapılırken iş birlikli öğrenme ortamlarının oluşturulması sağlanır.</p> <p>Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.</p>

Gelecek Derse Hazırlık (Bu Görev Bizim)	<p>"Atatürk Orman Çiftliği" hakkında araştırma yapınız. Araştırmalarınızla ilgili bulduğunuz bilgi, belge ve görselleri sınıfa getiriniz.</p> <ul style="list-style-type: none">• Belirlediğiniz materyal ve kaynakları; amaç, ilgi ve ihtiyaçlarınıza uygunluğu açısından değerlendiriniz. Gerekli durumda yeni kaynak ve materyallere ulaşabilirsiniz.• Bu sürece yeniden başlayacak olsaydınız materyal ve kaynak seçimlerinize yönelik neleri değiştirmek veya korumak isterdiniz? Neden?• Bu etkinlikte öğrendiklerinizden hareketle sonraki çalışma süreçlerine aktarmak istediklerinizi not alınız.
--	---

Plânın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	
Öğretmen Yansımaları	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.